

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Kamuoyuna yansıyan ve tarafıma iletilen bilgilere göre Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı Kılıçlı, Saydamlı, Bayırlı, Ulucak, Akçabudak, Baharlar ve Yorulmaz köyleri mevkiinde 700 hektarlık alanda yapılmak istenen bakır çıkarma, eleme ve kırma tesisi projesinin çevreye vereceği zararlardan kaynaklı köy sakinleri projenin durdurulmasını talep etmektedirler. Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre proje için 2020 yılında usule aykırı bir biçimde bakanlık tarafından ÇED gerekli değildir kararının ilan edildiği ve askıya çıkarılmadığı, projenin bölgede yaşayan yurttaşların sondaj çalışmalarını fark etmesiyle ortaya çıktığı iddia edilmektedir.

Projeye ilişkin basın emekçilerine konuşan Diyarbakır Barosu Çevre ve Kent Komisyonu Genel Sekreteri Avukat Ahmet İnan, "700 hektar orman alanı yok olacak. Ormanlar ekosistemin kendini var ettiği yerdir. Bu ormanda yaşayan habitat ve flora yok olacak. Avrupa Yaban Hayatı Koruma Sözleşmesi kapsamında bölgede yaşayan birçok yabancı hayvan, kuş türü mevcut, bunlar ne yapacak? Bu maden projesi patlatmalı açık ocak sistemiyle yapılacak, yani yer altında dinamitle patlatmalar yapılacak. Ortaya inanılmaz bir toz gürültü ve titreşim çıkacak ve madencilik faaliyetleri kapsamında kullanılan zehirli kimyasallar, patlatmayla kırılan yer altından su rezervlerine karışacak ve çökelti havuzlarında biriktirilen kimyasallar rüzgâr ve yağmurla yer üstü su kaynaklarına karışacak. Bu arada bölge coğrafyası çok özel; her taraf dağ, orman, akarsu ve köylü hayvancılık ve arıcılıkla geçimini sağlıyor orman maden alanı için yok edildiğinde bu sarp coğrafya heyelanlara açık hale gelmeyecek mi? Orman alanı yok edildiğinde bölgenin su tutuma kapasitesi düşmeyecek mi? ayrıca projede kırma eleme tesisi de mevcut yani çıkarılan madenin işlenmesi ve depolanması sırasında çok tehlikeli kimyasallarda toprağa suya ve havaya karışacak. Çıkacak devasa tozlar bitkilere yapıştığında arılar artık bu bitkilerden nektar alamayacak, bu ormanlık alan aynı zamanda köylülerin hayvanlarını otlattığı alan hayvanlar otlanamayacak, peki köylü nasıl geçinecek nasıl yaşayacak? Bakır flora için süper elementtir, yani siz bir bölgeden bakırı çıkarırsanız artık o bölgede flora yetişemezsiniz. Türkiye, taraf olduğu tüm uluslararası sözleşmelerle ve iç hukukta yayınladığı genelgelerle orman ve su kaynaklarının koruyacağını hatta genişletileceğini taahhüt ediyor. Ama pratikte ise tam tersi projelere izin veriyor. Bir şirket milyon dolar kazanacak diye ülkenin köylüsü doğası yok mu olsun? Bu mudur kamu yararı" dedi.

Bu bağlamda;

- 1- Diyarbakır'ın Lice ilçesine bağlı köylerde yapılmak istenen bakır çıkarma, eleme ve kırma tesisi projesi için 2020 yılında verilen "ÇED gerekli değildir" kararının usule aykırı olarak ilan edildiği iddiaları doğru mudur? Eğer doğruysa, bu usulsüzlükler nelerdir ve sorumlular hakkında ne tür işlemler yapılmıştır?
- 2- Projenin askı ilanının yapılmadığı ve bölge halkının sondaj çalışmalarını fark ederek projeden haberdar olduğu iddiaları doğru mudur? Bu durumun hukuki ve idari sonuçları nelerdir?
- 3- Proje kapsamında yok olacak 700 hektar orman alanının korunması için hangi tedbirler alınmıştır? Bu alanın yok olması durumunda bölgedeki ekosistemin ve biyolojik çeşitliliğin korunması için hangi önlemler planlanmaktadır?
- 4- Madencilik faaliyetleri sırasında kullanılacak zehirli kimyasalların su kaynaklarına karışmasını önlemek için ne tür önlemler alınacaktır? Bu konuda halkın endişelerini gidermek amacıyla ne tür bilgilendirme ve katılım süreçleri uygulanmaktadır?
- 5- Bölge coğrafyasının heyelan riskine karşı alınacak önlemler nelerdir? Proje nedeniyle su tutma kapasitesinin düşmesi durumunda su kaynaklarının korunması ve yönetimi konusunda hangi adımlar atılacaktır?
- 6- Proje kapsamında kurulacak kırma eleme tesisinin çevreye vereceği zararların en aza indirilmesi için hangi önlemler planlanmaktadır? Köylülerin hayvancılık ve arıcılık faaliyetlerinin olumsuz etkilenmemesi için hangi destek programları uygulanacaktır?
- 7- Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve iç hukuk genelgeleri çerçevesinde orman ve su kaynaklarının korunması taahhüt edilmişken, bu tür projelere izin verilmesi kamu yararı açısından nasıl değerlendirilmektedir?
- 8- Diyarbakır Barosu Çevre ve Kent Komisyonu Genel Sekreteri Avukat Ahmet İnan'ın ifade ettiği endişeler doğrultusunda, projenin durdurulması veya revize edilmesi konusunda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Varsa bu çalışmalar nelerdir?